

ФАКТОРИ ЗНИЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

СЕРЬОГІНА Н.В., ОБОДОВСЬКИЙ Ю.В.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Виконати соціальне замовлення суспільства через збільшення асигнувань на освіту, збільшення кількості навчальних закладів та іншими традиційними способами не в змозі навіть заможні країни. Тому поява дистанційної освіти не випадкова, це закономірний етап розвитку та адаптації освіти до сучасних умов [1]. Однак, актуальність цього питання суттєво зросла в період карантинних обмежень по COVID-19. Для України така потреба продовжується і на даний час внаслідок збройної агресії російської федерації.

Дистанційне навчання є формою організації освітнього процесу, при якій значна частка діяльності здобувача виконується як самостійна робота, що дає змогу навчатися у зручний час та у віддаленому від викладача місці. В існуючих на даний час умовах в Україні це найбільш доступна та затребувана форма. Але поряд зі значною низкою переваг, ця форма має і певні недоліки. Для здобувача, перш за все, дистанційне навчання буде успішним за умови високого рівня самодисципліни та відповідальності. Відсутність зазначених якостей у здобувачів вищої освіти є одною з основних причин недостатньої якості навчального процесу та його результатів. Водночас, це також стосується викладачів, які зобов'язані своєчасно представити необхідні для самостійного вивчення здобувачами матеріали відповідними засобами комунікацій, що передбачає деяке збільшення навантаження та робочого часу.

Між дистанційним навчанням та заочною формою навчання можна простежити певні паралелі, однак, слід враховувати, що людина, яка обирає заочну форму, від самого початку розуміє рівень самостійного навчання та готова до нього. Для здобувачів денної форми, які навчаються дистанційно, це набуває дещо інших форм – частка роботи з викладачем значно вище, ніж при заочному навчанні, тому ефективність має буде кращою. Але при цьому негативний вплив виникає через відсутність очного контакту, оскільки дистанційно достатньо часто здобувачі не вмикають камери та не реагують на запитання. Також відсутність очного контакту з викладачем сприяє зниженню відвідуваності занять, що передбачає збільшення частки самостійного вивчення матеріалу, що не завжди виконується здобувачами. Для викладача це є досить вагомим чинником, який здатний привести до професійного вигорання. Неможливість відстежити реакцію здобувачів на поданий матеріал, відсутність контролю над авторством виконаної здобувачами роботи, неповне розуміння

ступеня зацікавленості загальної маси здобувачів – все це може призвести до зниження рівня активності викладача та формалізації навчального процесу, що в подальшому негативно відображається на мотивації здобувачів до набуття відповідних знань та навичок, а також в цілому до участі в навчальному процесі.

Людські чинники є факторами впливу майже у будь-яких сферах діяльності, зокрема, в освіті. Тому прояви активності та підвищеної зацікавленості з боку хоча б невеликої частки здобувачів в групі є надихаючими для викладача, що дещо примиряє його з складнощами дистанційного навчання.

Проведення практичних та лабораторних занять в дистанційній формі також може відрізнити зниження ефективності - в деяких випадках безпосередній контакт з викладачем, проведення дискусій в «живій» формі та сумісну роботу над поставленою задачею неможливо в повній мірі реалізувати при використанні мультимедіа-технологій, незважаючи на їх широкі можливості. Наприклад, при отриманні навичок роботи з ліцензійним програмним забезпеченням за профілем спеціальності, яке доступне при роботі в аудиторіях навчального закладу, але недоступне у домашньому використанні через вартість покупки такого програмного забезпечення особисто здобувачами або недостатні технічні характеристики їх персональних комп'ютерів, ноутбуків та планшетів. До того ж досить часто здобувачі для відвідування занять використовують мобільні телефони, що суттєво скорочує їх можливості щодо виконання навіть простих розрахунків, а не тільки використання спеціальних програм.

Активне використання дистанційних форм навчання довело, що емоційна атмосфера та спілкування наживо з викладачами та ровесниками також грає важливу роль в бажанні здобувачів опанувати надані матеріали та завдання, займатись саморозвитком та пошуком напрямків самореалізації.

Розуміння та об'єктивне сприйняття наведених проблем потребує збільшення відповідальності усіх учасників навчального процесу, прикладання додаткових зусиль для їх подолання щодо кожного аспекту дистанційного формату навчання та наявності поваги один до одного.

Дистанційне навчання як частина освітнього процесу в сучасних умовах є необхідністю та перспективним напрямом розвитку освіти, але повністю замінити очне навчання дистанційним можливо не для всіх спеціальностей через специфіку їх опанування.

Література:

1. Степаненко С. В. Про трансформацію системи заочної освіти в умовах інтеграції в Європейський освітній простір / С. В. Степаненко // Вища школа. – 2007. – № 2. – С. 31–37.